

Redacția: Brașov, piața mare nr. 22
București: Birou de administrație: Piața mare nr. 22
Inserate mai primite în Viena: Basoif, Mosse, Haasenstein & Volger (Otto Moss), scrieri: Schölk, Alois Harad, J. M. Dukas, A. Oppel, J. Donenberg în Buapsta: A. V. Goldberger în on. Mosse Eckstein Bernat: în Frankfurt: G. L. Domb; în Hamburg: A. Sinner
Prețurile inserțiilor: o serie de garsonde pe o coloană 6 cr. și 80 cr. Ambra pentru o publicare. Publicări mai dese după tarife și învoiașă.
Reclame pe pagina III-a o serie 10 cr. v. a. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LIV.

„Gazeta” este în fă-care d. Abonamente pentru ANUL Ungaria Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se primumără la toate oficiile postale din țară și din afară și la dd. colectorilor
Abonamentele pentru Brașov: în administrație, piața mare Nr. 22, etagiul I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani.
Atât abonamentele cât și inserțiile sunt a se plăti înainte.

Nr. 46.

Brașov, Mercuri 27 Februarie (11 Martie)

1891

Brașov, 27 Februarie v.

Nu de multă vreme o viață națională sârbescă, primind informațiunea, că episcopii români, atât cei greco-catolici, cât și cei greco-orientali, sunt hotărâți a combate în camera magnaților proiectul de lege pentru Kișdedovuri, a dîșu, că acest pas al Arhierilor români este o mare învingere pentru concordia și pentru organizația poporului român și poate servi tot-odată ca un exemplu celorlalte naționalități din statul ungar în privința atitudinii, ce ar trebui s'o ia pentru a pute înainta pe tărîmul apărării naționalității lor și pentru a-și ajunge scopul de a deveni factori politici în stat.

Cu bucurie venim a constata astăzi, pe baza scirei telegrafice, ce o primim din Pesta, că Arhierii noștri au făcut pasul, de care e vorba aici, în ședința de ieri a camerei magnaților, și l'au făcut solidar, precum pretind marele noastre interese naționale și bisericesci, combatîndu aspru acel proiect de lege, în contra căruia s'a pronunțat atât de viu întregul poporul român dintre Tisa și Carpați.

Nu cunoștem încă amănunțele desbaterei din camera magnaților, vedem însă din raportul nostru telegrafic, că au vorbit în contra proiectului d'lui Csaky Prea Sântiile Lor Metropolitii Dr. Ioan Vancea și Miron Romanul, precum și Episcopii Mețianu și Mihalyi, și cumcă toți Arhierii noștri au votat în contra proiectului.

Glasul, ce și-l'au ridicat Arhierii noștri în contra proiectului de lege pentru Kișdedovuri, nu poate decât să întărească și mai mult votul sârbătoresc de pro-

testare al adunărilor populare românesce din Ardeal și Țera ungurescă.

În fața acestui fapt trebuie să amuțescă cu desăvîrșire orice insinuare dușmană, prin care s'ar mai trage la îndoială deplina serioșitate a mișcării de nemulțumire, ce s'a manifestat în sinul poporului român; trebuie să înceteze ori și ce bănuielă, cumcă această mișcare n'ar fi de sine stătătoare, n'ar fi eșit din însăși convingerea poporului, ci ar fi numai productul unor înfrînțe din afară.

Dér mai mult. Prin votul Arhierilor noștri, dat în camera magnaților, s'a dovedit clar și limpede, că în cestiunea gravă și fatală a Kișdedovurilor, este deplină conglăsuirea între toți factorii noștri naționali, precum de altă parte s'a dovedit totu așa de neîndoios deplina conglăsuire a magnaților ungueri, când a fost vorba de a respinge cererea Episcopilor naționaliști, ca să se considere dorințele și postulatele naționalităților nemaghiare.

În asemenea împrejurări, când puternicii țilei răspund astfel la unanimitate și generala manifestație de nemulțumire a poporului român, atitudinea solidară națională ce au observat Arhierii noștri în camera magnaților este de o deosebită însemnătate și putem să spunem, împreună cu foia sârbescă, că cauza noastră a dobîndit prin acesta un mare câștig moral, care poate să aducă cele mai bune rode pentru concordia și consolidarea noastră interioară și pentru solidaritatea între popoarele nemaghiare ale Ardealului și ale Țerii unguresce.

Dea ceriul să le și aducă cât mai în grabă și așa cum dorește inima noastră!

Adunarea alegătorilor români în B. Huedin.

De pe Valea Almașului, 4 Mart. 1891.

Alegătorii români din cercul electoral al B. Huedinului, convocați de d-nii Basiliu Poruțiu v.-protopop în Almaș, și Ioan Pop, preot în Morlaca, s'au întrunit la 3 Martie n. c. în număr de peste 600 în sala hotelului „La stea” din B. Huedin. A fost multă inteligență cu deosebire dintre preoți și învățători, ér maioritatea au format o țărăni, N'a lipsit nici d-lu pretore din B. Huedin, Bartha Albert.

La orele 10 și jumătate a. m. convocatorul adunării M. On. D-nu v.-protopop Basiliu Poruțiu, prin o vorbire scurtă și bine nimerită, arată scopul acestei adunări și apoi deschise ședința, carea din cauza mulțimei celei mari nu s'a putut ține în sală, ci în curtea acelu otel. Se constituî biroul, fiindu alocamat d-lu v.-protopop al Almașului Basiliu Poruțiu de președinte, d-lu Ioan Pop, preot în Morlaca, de vice-președinte, ér d-lu Ioan Verșmorteanu, preot, de notar.

După constituirea biroului, președintele pune la ordine alegerea membrilor de încredere; se aleg prin aclamare d-nii: Ioan Papiu, paroch în Mărgău; Ioan Petrișor, paroch în Bologa; Gavril Condor, paroch în Calata mare; Gavril Todoruț, paroch în Buteni; Iosif Stanescu, paroch în Vașarheiu; Alesandru Marincăș, paroch în Nireș; Emanoil Moceanu, învățător în Almașu-mare; Florian Petran, cooperatur paroch în Almașu-mare. Ioan Tapon paroch în Dretrea. Ca reprezentanți ai acelu cerc electoral în clubul central au fost aleși d-nii: Ioan Papiu, Ioan Condor, Alesandru Marincăș și Emanoil Moceanu.

Urmăz discutiunea asupra proiectului de lege pentru asilurile de copii. D-lu vice-președinte printr'o vorbire înflăcărată și bine chibzuită arată scopul infernal al maghiarizatorilor, arată

trecutul poporului român băstinaș în această țară, bravurile lui în luptele pentru apărarea patriei, fidelitatea lui față de tron; arată cum mai în toate resbele regimente românesce au fost învingătoare și pentru întărirea celorlalte cîte inscripțiunea unei medalii atârnată pe stindardul unui regiment românesc.

Trece la timpul mai recent, convocându-se la sângele românesc vîrsat pentru patriă în Bosnia și Herțegovina. Se provocă la art. XLIV din legea de naționalitate din 1868, arătîndu, cum acea lege adusă de camera legislatore și sancționată de Maiestatea Sa este călcată în picioare, încâtă nici măcar un protocol nu este luat în limba română, mai încolo arată, cum nici un procuror regesc, chiar și când un acusat ar fi osândit la moarte, nu cere pedepsirea aceluia în limba română. Vine la mijloc cele mai recente de maghiarizare prin introducerea limbii maghiare în 1879 în școlile populare, ér în 1883 în școlile medii; se provocă la maghiarizarea gimnaziului din Beiuș și la pericolul în care e și cel din Năsăud. Combătut după aceste proiecte de lege privityor la Kișdedovuri; arătîndu pericolele ce ne amenință prin acela din punct de vedere pedagogic, economic, igienic; se provocă la sila, ce se face părinților întru crescerea pruncilor, arată scopul de maghiarizare, ce'l urmăresce și pericolul, în care ar căde prin acela biserică noastră românescă. După o concludiune bine formulată, ceti apoi următorul proiect de:

Rezoluțiune.

Considerîndu, că proiectul de lege despre asilele de copii, prin siluirea, ce o face asupra copiilor dela 3—6 ani, vatămă în modul cel mai brusc dreptul de libera dispușiune al părinților asupra copiilor lor în această fragedă etate, ér prin grămădirea de câte 60—80 copii în una și aceeași încăpere, amenință în modul cel mai invederat

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

2.)

Gintea latină.

(Urmare.)

Să nu se nisuiască nici un popor a-și impune ați limba sa altui popor; să se nisuiască a învăța el însuși ceea ce-i este de lipsă pentru înăvuierea spiritului său, să se nisuiască prin diligență și lucru a-și cultiva și îmbogăți dicționarul limbii sale materne, să se suflece a-și câștiga tesauri științifici, pe cari să-i înscrie în limba sa, și atunci ori-ce popor va avé multă dorință, ca să-i învețe limba sa cultă.

Cu greu însă te supuni la învățarea unei limbi sêrace și fără nici un trecut; în timp ce limbile frumoșe și culte, de caracter european, cu o literatură bogată, le învăță omenii fără nici o lege de stat, seu ordinațiune ministerială.

Nici nu a mers lumea modernă așa departe, ca să fiă prea de tot modernă! Nici nu a ajuns lumea acolo, ca să se uite cu dispreț la un Cicerone, Virgil, Seneca, Plaut, Propertiu etc. etc. În loc de a face această, să-și tragă pe sêmă să nu dea înapoi, sciindu-se, că pe

terenul limbistic și științific sunt anumite perioade, unele de decădînță, altele de progres.

Acestea premitîndu-le, am vrut să afirmăm, că Gintea latină a fost și este ceea ce altele nu au fost și nu sunt. Ér adaugîndu la olaltă pe „fostu” cu „este”, căpătăm suma: „va fi”. Va fi Gintea latină și de acuma voinică în lume și glorioasă, seu mai bine dîșu: vor fi voinici în lume și glorioși Francesii, Italianii, Românii, Spaniolii etc!...

Francia și Italia au produs cele mai mari și minunate talente. Arhitectura și sculptura cu pictura, în Italia își au leagănul lor. Acolo e patria unui Rafael, Mich. Angelo, Leonardo d'a Vinci; acolo este patria poesiei și muzice, acolo a trăit un Dante, Donizetti, Paganini. Acolo e țera classicismului modern. Acolo frumosul și misticismul farmecător, acolo Dante, Tasso, acolo Petrarca; unul cântă misterii din trei imperii ale lumii de dincolo, altul cântă amorul de pe locurile promisiunii, și érăși altul tainele și dorurile inimii omeneș.

Éră Francia, o! Francia, patria reformelor mari, țera nobilului și idealului, țera romanticismului renăscut! Éta de ce a cântat poetul:

„Latina ginte e regină
„Intr'ale lumii ginte mari,
„Ea pîrtă 'n frunte o stea divină,
„Lucind prin timpii seculari.

Acastă „stea divină” purtată pe frunte de gintea latină și rassa romanică, care a lucit de atâta secul, nu va pute fi nici-odotă întunecată! Natura a dat ginte latine ceea ce nu a dat altor rase; ea și-a imprimat sigilul său în inima acestei ginte și a dispus, ca ea să fiă decora și ornamentul societății omeneș. Întru adevăr, într'ansa s'a arătat tabloul cel mai frumos al artistului suprem, subiectul cel mai nimerit și original, precum și idealul cel mai aproape de Idealul idealurilor. Într'ansa stă ascuns aceea ce poezii și pictorii au dorit să afle. Într'ansa se resfață surîndu florea creațiunii divine cu trei foi: Frumșea, Nobleța și Generositatea.

Omenimea, în cursul veacurilor, a căutat mult să învețe cum și pe ce cale s'ar pute cultiva genul uman? Cum s'ar pute prăsi din speciile cele mai bune tipurile și speciile mai apropiate de ideal. Scurt: cum s'ar pute preface lumea omeneșă din cum este, în cum ar trebui să fiă. S'a născut din această idealul artiștilor și idealismul filosofilor. Cei dintâi și-au concretisat

dorul cu ajutorul penelului și colorilor, făcîndu pe ămîni mai altmîntrelea decum sunt, cesti alți nu au reușit din cauză că nu au luat în considerare natura autohtonă a raselor și gintelor. Mănași, că n'au ajuns la rezultatul proiectat, și-au motivat nesuccesul lor cu câte și mai câte cauze, rătăcind și făcîndu-se mai miseri ca omenimea de rînd, pe care în privința psihică au pus-o într'un stadiu de reformă prin nascerea din creerii lor ai unor feți, pe cari lumea îi botéză cu cuvintele: pessimism, ori misantropism.

Cu greu poți schimba popore și națiuni din ceea ce sunt, în ceea ce ai dori să fi. Numai Christos, Mântuitorul, a putut să facă această, să schimbe popore, dînsul, care a strigat: „In-drăsnit, — eu am învins lumea!”

Anticii Romani, cum dice lumea, au apus; judecăm, că natura acelor Romani nu a apus, fiind conservată de fi și vița acelor, rămurită în multe mlădițe.

„De giaba a fost tatăl meu crain, decât de mine'i vai! În tocmai ironice am pute dice, pentru ce atâta aureolă, de ce vedem atâtea rațe lucitoare la gintea latină, din motivul, că ea derivă

sănătatea și viața acestor ființe fragile, prin determinarea calificației in-grijitorilor de asile și a ocupațiilor și deprinderilor copiilor, pune în pericolul creșterea românească și creștină a acelora, desconsideră cele mai elementare principii pedagogice și calcă în picioare drepturile asigurate prin lege ale confesiunii noastre recepte;

prin îndatorirea, ce o enunță, de a se ridica în fiă-care comună atârș asilur, impune nouă și grele sarcini populației noastre rurale cu deosebire, storsă și altfelu până la măduvă prin ne mai suportabile sarcini publice de până acum, și astfel amenință a provoca o miserie estremă și în urma acesteia desperare și acte neprecalculabile, — la cari nici când nu a lipsit această stare periculoasă sufletească a le da naștere;

în fine prin întregul complexul dispozițiilor cuprinse în densusul întesece în mod netăgăduit la maghiarizarea tuturor popoarelor nemaghiare și la asimilarea perfectă și câtă mai grabnică a acelora în rassa maghiară, prin ceea ce lovește în față sentimentul lor de mândria națională dezvoltată în grad mare; contribuie la aștirea urei naționalităților nemaghiare în contra celei maghiare; provacă lupta de rassa necesitându pe naționalitățile nemaghiare a se pune în poziția de legitima apărare și așa pune în pericolul cele mai mari interese ba chiar existența statului, care numai cu puteri unite se poate asigura în mod durabil;

din toate acestea motive, alegătorii noștri români din cercul electoral al B. Huedinului protestează cu totă hotărârea în contra proiectului de lege despre asilele de copii, declarându de păgubitor din punct de vedere pedagogic, economic, igienic, religios-moral și politic, ceru delăturarea necodificată a aceluia, ér la casă contrar lasă totă răspunderea pentru nefastele urmări, ce are să provoace, în sarcina nescocitorilor lui nesocotiți;

Precum în decursul vorbirii, așa și la fine, d-lu vice-președinte fu frenetic aplaudat din partea tuturor celorlți prezenți, ba în decursul vorbirii de multe ori a fost chiar împedecat prin strigătele poporului, atât de multă însuflețit prin frumoasă-i vorbire, cu care în decurs de o oră li-a ținut în-cordată atenția. Avem toate motivele de a spera, că tinerul d-nu v. președinte, va fi un demn urmaș al fostului președ. d-lu protop. Anania Popu, al cărui fiu este d-sa și care din cauza bătrânețelor și fiind totu-odată împedecat de morbu a fost silit a renunța

la conducerea acestui ceru electoral al partidului românesc.

Acum luă cuvântul d-lu Vasiliu Tutelecanu, învățător în Mănăsturul ungurescu, arătându printr-o vorbire forte potrivită piedecile, ce ni-s'au pus din timpurile cele mai vechi întru dezvoltarea noastră intelectuală și națională românească; arată scopul de maghiarizare prin introducerea limbei maghiare în școlile populare și medii, și acum prin asilurile de copii. În fine rógă pe alegători să sprijinescă și să primescă proiectul de rezoluțiune, pe care toți cei prezenți îl primiră unanim erumpându în repețite strigări de „să trăiescă“.

În urmă d-lu președinte enunță proiectul de rezoluțiune de primită din partea tuturor. Și exprimă bucuria pentru interesul manifestat prin înfățișarea în număr așa însemnat; mulțămi alegătorilor pentru ordinea exemplară și cu acesta declară ședința de închisă.

După ședința inteligența s'a retras în sala acelu hotel la un prânzu comun, ér poporul s'a depărțat de o parte măhnit întru inima sa din cauza monstruosului proiect de lege, ér de altă parte esaltat de bucuria, vedându un număr atât de frumos de bărbați inteligenți eșiți din sinul lui, cari se interesază de sorțea lui. V.

CRONICA POLITICĂ.

Ministrul președinte Conte Szapary Gyula și-a ținut promisiunea făcută în programul său. În zilele acestea a depus pe biroul camerei proiectul de lege despre introducerea administrației de stat. Puține zile mai avem și în camera deputaților se vor începe debaterile și discuțiile asupra acestui nou fetu al șovinismului ministerial, care are de scop să reformeze întreaga administrație în favorul ideii de stat maghiar național. Naționalitățile din patriă, toate, numai bine nu pot aștepta dela această reformă șovinistică a administrației.

Foilele cele din Brünn (Moravia) discută situația internă creată prin învingerea reportată de Cehii tineri și prin abdicarea Cehilor bătrâni. Ziarul clerical „Hlas“, dize, ca prin succesul Cehilor tineri, majoritatea de până acum din parlament este sfărmată și că Cehii tineri nu pot fi primiți în acesta. Trebuie deci să se formeze o nouă majoritate, în care rolul principal îl vor avea liberalii-germani, cari apoi ajunși la putere în scurtă timp vor fi singurii dător de tonu. Unei astfel de

majorității nici un reprezentant al poporului cehu, nu i-ar pute da concursul său, fără a espune ca mânia poporului cehu, la alegerile cehe s'lu deparțeze ca pe o plévă. Contele Taaffe va pute să facă încercarea de a guvernă cu o majoritate din casă în casă, multă însă nu o va duce și cu-o astfel de majoritate guvernul nu va pute realiza nici un singur punct din acelu program pe care l'a anunțat în public la disolvarea parlamentului. Nici noul parlament nu va muri de morțe naturală. Câtă pentru continuarea discuției în dieta boemă asupra proiectului pactului din Viena nici vorbă nu credem să mai fă. Folia Cehilor tineri „Moravske Listy“ dize, că deputații Cehilor bătrâni ar trebui după rezultatul alegerilor din Boemia să se alature la clubul Cehilor tineri, decât nu voiescă să fă necredincioși promisiunii lor de a voi să se alature deputaților cehi din Boemia. Apropierea lor ar deschide perspectiva unei sprijiniri a guvernului de către Cehii tineri. Această sprijinire a guvernului însă ar ave în totul alt înțeles de câtă angajamentul bătrânilor cehi față cu guvernul, care era un angajament pe viață și pe morțe.

După „Agence Balcanique“ nota rusă prezentată guvernului bulgar de către consulul general german din Sofia este cam de următorul cuprins: „În vreme ce guvernul bulgar mănține în serviciul statului indiviți, cari profesază tendințe de răsturnare, elu espulsează pe niscoe nevinovați, supuși ruși. Nota espune casul cu doi supuși ruși, cari își vedeau în liniște de treburile lor, și cari de cât-va timp au fost isgoniți de guvernul bulgar. Nota pretinde ca să li-se permită acestora reîntorcerea în Bulgaria și protestează în contra mai multor espulsări dispuse de guvernul bulgar. Nota cuprinde în această privință două casuri, dintre cari unul s'a petrecut în anul 1886, ér celălalt la finea anului 1890.

Ziarul „Le Nord“ din Bruxelles trată într'unu articolu de fond și într-o corespondență din Petersburg incidentul franco-german și constată că iritațiunea atât în Franca cât și în Germania s'a potolit deja și că împărătesa Friderică nu a suferit nici o ofensă, ci din contră a fost primită cu respect de către Parisien. Neînțelegerea din norocire s'a clarificat la timp. Împăratul s'a înșelat în privința Franței, această va rămâne iridentistă și numai un modus vivendi este posibil, care se

permită a întreține raporturi suportabile și a lucra împreună la rezolvarea diferitelor probleme civilizatorice. Corespondența din Petersburg scoțe la ivelă rolul presei ruse, care în loc de a stârni și mai mult patimile, a influențat în mod calmant și și-a ridicat glasul său în favoarea unei înțelegeri și a moderării.

SCRILE DILEI.

Demisionat. Br. Bánffy Zoltán, fișpanul comitatului Murășu-Turda și al orașului liber reg. Tergu-Murășului, la cererea propriă fu demisionat din postu său. În locul lui conducerea afacerilor de fișpan ale acestui comitat, s'a încredințat pe timp provisoriu, baronului Coloman Kemény, actualul fișpan al com. Albei de Jos.

Catolicii și Kișdedovurile. Dumineca trecută s'a ținut în Budapesta o conferență a catolicilor în cauza proiectului de lege pentru Kișdedovuri. Conferența a fost convocată de contele Zichy Nandor și au luat parte la ea mai mulți membrii catolici din camera magnaților, între cari s'a aflat și un însemnat număr de episcopi. Contele Zichy își exprimă nedumeririle sale față cu proiectul de lege și în special puse în discuțiunea „rugăciunilor de pietate“ precum și cesțiunea asilurilor, de copii, ce sunt deja înființate și se susțin din partea privaților, ori a confesiunilor. Hotărârile conferenței față cu proiectul de lege și față cu modificările făcute în acela, vor fi reprezentate în camera magnaților, din partea mirenilor, prin contele Zichy. Se dize, că la această conferență au fost invitați numai puțini dintre membrii catolici ai camerei magnaților.

Visita împăratului german la Viena. Ziarul „N. W. Tgbl.“ i-se scrie din Berlin, că împăratul Wilhelm va veni în 3 Septemvre la Viena, pentru ca să asiste la manevrele de 4 zile din Waldviertel. Manevrele acestea, dize numita fôia, vor fi dintre cele mai mari s'au ținut vre-odată în Austria. Armata de nord o va forma corpul de armată boemă întărit prin diviziunea dela Linz și încă prin două regimente de cavalerie sub comanda generalului conte Grünne; armata de sud o vor forma trupele din Austria de Jos și din Moravia sudică sub comanda generalului br. Schönfeld, fiind atașate încă trei batalioane bosniace. Aceste batalioane, vor sosi în Viena mai înainte de ma-

dela poporul, ce domnia răsăritul și apusul?... Așa s'ar părea cu dreptul că este, căci nimenea nu dă ađi nimic pe ceea ce a fost, ci pe ceea ce este. Fost'au destule popore mari și tari, ce folos căci ađi suntă mici și debile.

Ei, dér cu posteritatea genetică a ginte latine e altcum! Mare a fost ginta Mamă, mari suntă ficele ei. Ginta latină din centrul Europei, nu a uitată nici-odată dela cine derivă, a continuat cu zel înăscut opul străbunilor săi, silindu-se a nu-i da de rușine, ba de s'ar put să intrécă. Spania, Italia și Franca după periodul barbarismului, se apucă de plămădirea culturii sfărmată prin mâinile barbarilor din stepele Asiei.

Istoricii europeni, cari au scris istoria civilizației Europei său a unui stat, cum au fost Guizot, Bukle și alții, întru reformarea societății barbarisate, ne indică mai multe „medii“ seu elemente ajutătoare. Așa a) Natura omului datată a eși din ignoranță și barbarism; b) Numele și suvenirea imperiului roman și c) Biserica creștină ca mediul cel mai puternic. La toate acestea arată rolul cu efect, ce jucară Galia, — Carol și Pipin, Italia cu unii omeni nădraveni din clerul lui

Christos și Hispania cu conciliile de Toledo. Despre acestea concilii vorbind, Guizot în a sa istorie*) dize: Cetiți în legea Visigoților, ea nu e o lege barbară ea e făcută de filozofii timpului, de cler; ea conține principiul egalei îndreptățiri a omenilor în față și 'nainte scaunului judecătorescu... Estu-modu chiar „dreptul natural“; numai din țerile latine l'au putut sistemisa și codifica juristii posteriori, ca Hugo Grotius, Hebbes și alții, deși cu multe erori. Dreptul natural și civil a fost mult timp ascuns în cărțile de filozofie a școlasticilor, — așa, că țera sa favorită a fost pământul rasei romanice, unde erau universitățile cele mai renumite și mai vechi, ca de exemplu cea din Bologna.

După perioda barbară — chiar și „Dreptul roman“ numit și „jus Quiritum“ suferi mult. Decă nu ar fi fost rassa latină, atunci jurisprudenții moderni nu ar fi avută cu ce să se delecteze. După împărțirea imperiului roman, în apus și răsărit, deși dreptul roman suferi mult, totuși omenii în imperiul roman de apus se judecară multă vreme după densusul, ér în imperiul oriental a fost

*) Histoire sur la civilisation dans l'Europe p. Guizot.

redigat și colectat de împăratul Iustinian, care la a. 525 a culesu toate constituțiunile romane prin 10 bărbați — decem viri celeberrim — apoi prin 16, dându-le numele de „Digesta“ și „Pandecta“ în 50 cărți adăogându la acestea 50 „Dicissiones imperii“, numindu codificațiunea acestora: Codex repetitae Praelectionis. În urmă mei multe „Instituțiuni și Novelle“.

Vedem din toate acestea, că în ținutul țerilor locuite de rassa romană s'a susținut cultura ruinată prin barbari și prin ruinele aceleia, totu în acele țeri locuite de ginta latină, s'a reedificat noua cultură, s'a reuăscut arta și sciința — s'a reculesu spiritul uman barbarizat.

Biserică, regi, miliția, toți lucră la formarea Culturii, deși acestu lucru era forte anevoios, încâtă vaccila de atâtea ori între cultură și barbarism. Omul se luptă pe morțe, de-o parte, pentru a-și lăpăda rugina barbară; de altă cu greul ce-l simte în avântarea la stadiul, ce-l atrăgea. Temple, biserică, palate, institute se ridică. De-odată cu ridicarea bisericilor se renasce arhitectura, sculptura și pictura. Se aud vibrându strunele muzicii. Aci privim „Biserica S tului Petru din Roma“, Bisericile din Milan, Florența, Verona,

Turin, apoi Palatele Dogilor din Veneția; palatele cele grandioase ale Veneției, ce-și scaldă picioarele în marea majestosă. Da, palate, admirabile și ađi abia său de locu construibile, de unde vorba:

„Ausso romano
Aere veneto!“

Asemenea bisericile, institutele și palatele cele mai frumoase și mai farmecătoare ale Franței și Spaniei. Totă lumea susține, că mai frumoase cetăți și edificii nu poți vedea ca în Italia și Franca, ér cetate mai voluptosă și mai căutată ca Parisul pe lume nu mai este!...

Dela Carol Mare și până la Ludovic XIV lumea a învățat și a luat multe dela Franca.

Și ore astăzi nu învață lumea multe dela Franca? Ba da! — Ceea ce poate produce Franca, nu poate produce nici Anglia, nici Germania. Una caută în toate mecanismul și întreprinderea rece, alta caută militarismul fără suflet, — dér Franca Franca farmecă chiar și sufletul rigid al Africanului, arătându-i puterea, farmecul și grațiile sale...

(Va urma.)

S. P. Simonu.

Cursul la bursa din Viena.

din 9 Martie st. n. 1891.

Table of financial data including gold and silver rents, interest rates, and exchange rates for various currencies like Austrian and German.

Nr. 2629—1891.

545,1—1

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce spre cunoștința publică, cumcă planul economic pentru revierul Timișu, constătorul din 5 tomuri și 2 charte, aprobat de Înaltul ministeriu r-g. ung. de agricultură sub Nru. 65,823/890, se află până în 31 Martie a. 1/2 c. în decursul orelor oficioase în biroul forestier al orașenesc spre examinare din partea fecărui.

Brașov, 7 Martie 1891.

Magistratul orașenesc.

Mare depositu din fabricatele lui Schroll.

Cu prețurile originale ale fabricei.

Ne luăm voia a face atente pe onor. Dōmne din orașu și imprejurime, că ținem necontentu unu mare depositu din fabricatele lui Schroll, precum: Chifon in tōte calitāțile și lățimile, Creton prima pentru cearșafuri (lepedeie) de plapomă in lățime de 156, 175 și 200%.

PREȚURILE ORIGINALE ALE FABRICEI.

Invitāndu pe onor. noștri mușterii pentru procurarea celor de lipsă, semnām

Cu înaltă stimă

M. Eisenstein și fii

543,3—1

Brașov, piața No. 90.

Mare depositu din fabricatele lui Schroll.

Cu prețurile originale ale fabricei.

Avisu d-lorū abonați!

Rugām pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei sē binevoiascā a scrie pe couponul mandatului postalū și numerii de pe fāșia sub care au primitū ȋiarulū nostru până acuma.

Totodatā facemū cunoscutū tuturorū D-lorū abonați, că mai avemū din anii trecuți numerū pentru complectarea colecțiunilorū „Gazetei“, precum și cāteva întregi colecțiuni, pentru cari se potū adresa la subsemnata Administrațiune în casū de trebuință.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Arveresi hirdetmény.

A Csik Tuszadi furdő bizto-kossági szövetkezet Igazgatósága által f. év Aprilis 5-én reggeli 10 órakor Tuszadfürdön a „Három huszárhoz“ ezimzett vendéglőben 3 (három) évre haszonbér arverezésen kifognak adatni.

Kikiáltási ár:

- 1. A furdő. 3000 fl.
2. Fedettsétány vendéglője 1000 „
3. Czukrázda 200 „
4. Vámszedés 150 „
5. Tekepálya 70 „
6. Csukás tó 40 „

Válalkozni kívánok kötelesek mire arverezni akarnak, annak 10%-át az arverezés megkezdése előtt letenni.

Írásbeli ajánlatok is elfogad-tatnak, ha azok addig pénztárnok Vajna Tamás urhoz Csikszeredába megküldetnek, vagy az arverés megkezdése előtt letétetnek, ha ahoz a 10% csatolva leend.

A feltételek addig és Cszere-dában Vajna Tamás urnál megte-kinthetők.

Tuszadfürdön, 1891 Mártius 1-én.

Az igazgatóság:

Imecs F. Iákó sk.

h. igazgató.

542,3--1

Numere singuraticice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potū cumpēra în tutungeria I. Gross, și în li-brăria Nicolae Ciurcu.

Mersulū trenurilorū

pe liniile orientale ale căii ferate de statū r. u. valabilū din 1 Octomvre 1890.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Budapesta-Predealu, Predealu-Budapesta, B-Pesta-Aradu-Telusu, etc.) and rows for various stations and train types.